

ת"פ (באר שבע) 49021-02-24 - מדינת ישראל - פמ"ד עי נ' שי קבסה ע"י

ת"פ (באר-שבע) 49021-02-24 - מדינת ישראל - פמ"ד עי נ' שי קבסה ע"י מחוזי באר-שבע
ת"פ (באר-שבע) 49021-02-24
מדינת ישראל - פמ"ד עי

נגד

שי קבסה ע"י

ב"כ עו"ד לימור רוט-חזן

בית המשפט המחוזי בבאר-שבע

[08.08.2024]

כבוד השופט יובל ליבדרו

ב"כ עו"ד

החלטה

רקע

1. ביום 01.07.2024 הציגו הצדדים הסדר טיעון בתיק שבכותרת ולפיו הנאשם יודה בכתב אישום מתוקן שיוגש בעניינו והצדדים יעתרו להטיל עליו עונש של 22 חודשי מאסר בפועל ועונשים נלווים.
2. בהתאם להסדר, הנאשם הורשע בעבירה של גניבת נשק לפי סעיף 384א(ג) לחוק העונשין, התשל"ז-1977. בהתאם לעובדות כתב האישום המתוקן, הנאשם עבד במועדים הרלוונטיים לכתב האישום בחברה לעבודות עפר אשר סיפקה שירותי קבלן למשרד הביטחון ולצבא. בעקבות מלחמת "חרבות ברזל" הועסקה החברה בביצוע עבודות תחזוקה שונות ומיום 08.10.2023 ועד ליום 01.02.2024, עבד הנאשם מטעם החברה במרחב אוגדת עזה ובהתאם לכך הורשה להיכנס למרחב אוגדת עזה, לבסיסים צבאיים ולשטחי כינוס שבאותו מרחב. הנאשם הפעיל כלים מכאניים, לרבות מחפרון בהתאם להנחיות שקיבל מגורמי הצבא כאשר במקביל התנייד באמצעות רכב שקיבל מהחברה שבה עבד.
- במועד שאינו ידוע, בתקופה הנ"ל, שעבד הנאשם במרחב הנ"ל, גנב הוא כדור 120 מ"מ טנק נ"ט/ נתב, פצצת מרגמה 60 מ"מ "נפיץ" ושתי פצצות 60 מ"מ תאורה טווח מוגדל. הנאשם העביר את אמצעי הלחימה שגנב באמצעות המחפרון אל הרכב שקיבל מהחברה.
- ביום 05.02.2024 נעצר הנאשם בשדרות. הנאשם הוביל את השוטרים לרכב שקיבל מהחברה שבה עבד אשר חנה באותה העת בקריית גת ובחיפוש בתא המטען נמצאו אמצעי הלחימה שגנב.
3. המאשימה החלה לטעון לעונש ועתרה לכבד ההסדר. זאת, לאחר שמסרה שאין לה ראיות לעונש, היינו שהנאשם נעדר הרשעות קודמות.

בשלב זה הצדדים חשפו את בית המשפט למספר נתונים הקשורים להליכים שהתקיימו בתיק עד לאותה נקודת זמן, לרבות לאלו הקשורים לעתירה לגילוי ראיה.

בית המשפט העיר מספר הערות שלאחריהן נערכה הפסקה בדיון. עם חידוש הדיון המאשימה הודיעה שהיא עומדת על ההסדר שהוצג והצדדים שבו לטעון לעונש בהתאם להסדר והנאשם אמר את דברו.

4. בהמשך הדיון ניתנה החלטה בה צוין כי בית המשפט טרם גיבש דעתו ביחס להסדר שהוצג ושהוא מוצא להסתייע במקרה זה בתסקיר של שירות המבחן לעניין העונש ובהתאם לכך, נדחה הדיון ליום 19.09.2024.

עוד הוחלט על הגשת תסקיר ביניים לבחינת אפשרות שחרור הנאשם לחלופת מעצר.

5. מתסקיר הביניים שהוגש עולה כי הנאשם כבן 28 ואב לשני ילדים מזוגיות קודמת, טרם מעצרו התגורר עם בת זוג הנוכחית בשדרות ובשלוש השנים האחרונות עבד כמפעיל ציוד מכאני כבד.

שירות המבחן התייחס לנסיבותיו האישיות-משפחתיות של הנאשם, לרבות לקשייו של הנאשם במסגרות ולמעורבותו בפלילים בהיותו קטין. נמסר שהנאשם החל בגיל צעיר לעבוד בעבודות מזדמנות וכן שמתחילת המלחמה סייע לכוחות הביטחון בפינוי צירים וטיהור שטחים באזור העוטף ובתוך רצועת עזה במסגרת עבודתו בחברה לציוד מכאני.

הנאשם מסר כי הוא עבד תחת מתקפת טילים ואף היה באירוע בו מחבלים ירו לכיוונו והוא חולץ על ידי כוח צבאי. כן שיתף בתחושה של סכנת חיים ממשית ובחשיפה למראות קשים ומוות ולצד תחושת משמעות ועשייה החל לסבול מסייטס, חרדות ומצוקה רגשית אשר החמירה בתקופה הראשונה למעצרו.

הנאשם תיאר תחושת משמעות בעבודתו במסגרת אזורי הלחימה, בפרט לאחר שלא גויס לשירות צבאי. לדבריו, השקיע משאבים אישיים רבים על מנת לבצע עבודתו באופן מיטבי. זאת, גם לאחר שבת זוגו פונתה משדרות שם התגוררה עובר לפרוץ המלחמה.

שירות המבחן ציין שהוא שוחח טלפונית עם מעסיקו של הנאשם אשר מסר כי בשלוש השנים בהן הנאשם מועסק אצלו ביצע הוא עבודתו נאמנה, באחריות, בחריצות ובמקצועיות. עוד מסר כי במהלך התקופה בה עבד הנאשם בעוטף עזה, יצר הוא קשרים טובים עם גורמי הצבא איתם עבד ואף סייע להם מעבר למסגרת עבודתו והוא היה מוערך על ידם.

שירות המבחן התייחס לכך שלא בא בהמלצה בהליך המעצר לשחרר את הנאשם לחלופת המעצר שהוצעה, בין היתר, משום שהתרשם שמערך הפיקוח שהוצע יתקשה להתמיד בתפקידו לאורך זמן.

שירות המבחן התרשם שהנאשם יצר קשרים שוליים בגיל צעיר והתקשה להתמודד במסגרות; כי לנאשם התנהלות אימפולסיבית וקושי לבחון השלכות מעשיו וכן שקיים קשר בין מצבו הרגשי לנסיבות מעצרו שכן בחוויות קצה של חשיפה לחיים ולמוות עשויה להופיע התנהלות פורצת גבולות ועיסוק אובססיבי בתכנים הקשורים לחוויה הטראומתית. על רקע האמור, התרשם שירות המבחן מקיומו של סיכון להישנות התנהגות עוברת חוק.

לצד האמור, שירות המבחן התרשם מהנאשם כמי שערך מאמצים לתפקוד נורמטיבי ותקין במישור התעסוקתי ובמסגרת תפקידיו ההוריים. עוד התרשם כי בתקופת תחילת המלחמה הצליח הנאשם לפעול באופן תורם ומשמעותי תוך גיוס כוחות ויכולת התמדה בעבודה מורכבת הכוללת חשיפה לטראומות. שירות המבחן התרשם שהנאשם מחובר למחירים אותם הוא משלם לאור מעצרו.

שירות המבחן התרשם מצורך בטיפול אצל הנאשם על רקע הטראומה והחוויות שעבר בתקופת עבודתו עם כוחות הצבא, טיפול אשר יסייע לו להתמודד עם הסימפטומים מהם הוא סובל כיום וכן לבחון את השפעת מצבו הרגשי על בחירותיו והתנהלותו בנסיבות מעצרו.

שירות המבחן בחן שתי חלופות מעצר שהוצעו לו, וביחס לאחת מהן ציין כי "אנו התרשמנו כי מערך הפיקוח המוצע הינו משמעותי וסמכותי, התרשמנו כי בני המשפחה, ובפרט האם ובת הזוג ערים לקשייו של שי וצרכיו הטיפוליים, לצד עמדות המתנגדות להתנהלותו באירוע העבירה ורצון לתמיכה בתפקודו התקין. התרשמנו כי שלושת האחים המוצעים יסייעו במערך הפיקוח... עוד התרשמנו כי גם האחים מבטאים התנגדות למעשיו של שי ומגויסים לתמיכה בתפקודו התקין... בשלב זה המענה המוצע בבית הוריו של שי בקריית גת יתן מענה טוב יותר לצרכיו של שי כאשר מערך הפיקוח המוצע כולל בני משפחה המתגוררים בסמיכות וערים לקשייו ודפוסיו ויכלול לפקח עליו תוך גיבוי וסיוע של בת הזוג כערבה נוספת".

בהמשך, התייחס שירות המבחן לשיקולים השונים שעמדו בבסיס המלצתו לשחרר את הנאשם לחלופה שהוצעה והפנה בהקשר לכך לדפוסיו ולמאפייניו של הנאשם; לחומרת העבירה בה הורשע; לקשייו; לעובדה שהנאשם נעדר עבר פלילי; לתפקודו התקין לאורך השנים; לתרומתו לחברה בתקופת המלחמה; למצוקה הנפשית ממנה הוא סובל כיום והערכתו בדבר קיומה של הפרעת דחק פוסט-טראומתית לא מאובחנת; להתרשמותו מצורך בטיפול; לרצון שהביע הנאשם בטיפול; לחלוף הזמן במעצר; למחירים שהוא משלם בגין המעצר; להודאתו ולהתרשמותו מהחלופה המשמעותית והסמכותית.

בסופו של התסקיר המליץ שירות המבחן לשחרר את הנאשם לחלופת מעצר של "מעצר בית" בבית אמו בקריית גת, בפיקוחה, בפיקוח יתר בני המשפחה שהוזכרו בתסקיר ובפיקוח בת הזוג. עוד ציין שירות המבחן כי הוא יפעל לשלב את הנאשם בקבוצה טיפולית תוך פיקוח אחר תפקודו במעצר הבית והפניית הנאשם לפסיכיאטר ולטיפול רגשי התואם את צרכיו.

6. הצדדים התבקשו להתייחס לתסקיר הביניים שהוגש.

המאשימה התנגדה להמלצת שירות המבחן לשחרר הנאשם לחלופת המעצר תוך שציינה כי בעניינו של הנאשם הוצג הסדר סגור לעניין העונש וכי הצדדים טענו בהתאם להסדר. עוד הוסיפה כי בשלב זה של ההליך, ובנסיבות העניין, אין הצדקה לשחררו של הנאשם ממעצר ולפתוח בהליך טיפולי מהסוג המוצע.

ב"כ הנאשם לעומת זאת, עתרה לקבל את המלצת שירות המבחן על בסיס כלל הנימוקים שפורטו בתסקיר. הצדדים הסכימו כי ההחלטה בנדון תעשה על בסיס הכתובים ללא צורך בדיון נוסף, ומכאן החלטה זו.

יצוין כי החלטה בעניין מעצרו של הנאשם עד לתום ההליכים לא התקבלה על ידי מותב המעצרים משום שהצדדים פנו, תוך כדי הליך המעצר, לעסוק בעתירה לגילוי ראיה שהוגשה לאותו מותב כאשר ביני לביני הצדדים הגיעו להסדר בתיק העיקרי, ולמעשה רק עתה ניתנת החלטה ראשונה בבקשה למעצר עד תום ההליכים שהוגשה. דיון והכרעה

7. לאחר שבחנתי את נסיבות העניין, את המלצת שירות המבחן ואת טיעוני הצדדים, הגעתי למסקנה לפיה יש מקום להיעתר להמלצת שירות המבחן ולהורות על שחרורו של הנאשם לחלופת המעצר.

בפתח הדיון ראוי להדגיש שאכן מדובר בהתנהלות חריגה במידת מה, בה מוצא מותב בתיק העיקרי להידרש לשאלת שחרור לחלופת מעצר לאחר שהצדדים הציגו לפניו הסדר טיעון הכולל הסכמה לעונש של מאסר בפועל. כידוע, ככלל, בית המשפט נוהג לכבד הסדרי טיעון. הגם שכך, שיקול הדעת לא ניטל מבית המשפט, וההחלטה אם לכבד את ההסדר, וודאי עת מבוקש מבית המשפט להשית עונש מאסר ממושך על נאשם, נתונה לשיקול דעתו של בית המשפט. במקרה זה, בית המשפט התרשם כי קיימים מספר נתונים שמצדיקים בחינה מעמיקה בטרם יוחלט על קבלת ההסדר או על דחייתו. חלק מהנתונים נמסרו על ידי הצדדים בדיון שהתקיים. נתונים אלה קשורים גם לנסיבות ביצוע העבירה, גם לקשיים הראייתיים וגם למה שעלה בדיון בעתירה לגילוי ראיה. זאת, מעבר לעובדה שמדובר בנאשם שהוא צעיר באופן יחסי, נעדר הרשעות קודמות ואשר לקח אחריות על שיוחס לו. בהתאם לכך, התבקש שירות המבחן להגיש תסקיר הן לעניין העונש והן לעניין אפשרות שחרורו של הנאשם.

כפי שפורט בהרחבה, שירות המבחן מצא להמליץ על שחרורו של הנאשם לחלופת מעצר אשר תכלול פיקוח צמוד ב"מעצר בית" ואשר תכלול גם פיקוח של השירות ומתן מענה טיפולי-נפשי שלו קשר ישיר לנסיבות ביצוע העבירה. חריגותו של ההליך לא שוללת מבית המשפט את הסמכות של בית המשפט לשוב ולבחון את ההסדר שהציג לפניו הצדדים.

בית המשפט הבהיר בדיון שהתקיים ושב ומבהיר עתה כי אין בהחלטה לבחון את ההסדר שהוצג בסיוע שירות המבחן משום הבעת עמדה סופית לעניין העונש. עניין זה נכון גם אם ישוחרר הנאשם בתקופת הביניים עד לקבלת תסקיר סופי של שירות המבחן לעניין העונש אשר מטבע הדברים, ונוכח הטיפול שהוצע, לא יכול להתקבל בחודש הבא כפי שסברתי מלכתחילה.

הוזה אומר, גם אם הנאשם ישוחרר לחלופת מעצר, אין בכך כדי ללמד כי בית המשפט ידחה את ההסדר שהוצג לפניו והדברים ברורים גם לנאשם ולבאת כוחו.

8. אחר הערת פתיחה זו, ראוי להדגיש כי העבירה שעבר הנאשם היא עבירה חמורה אשר ככלל מצדיקה מעצר עד לתום ההליכים. זאת, לנוכח חזקת המסוכנות הקיימת בעבירות נשק. אף נסיבות ביצוע העבירה הן לא מן הקלות בשים לב לסוג ולהיקף הנשק שגנב הנאשם.

הגם שכך, גם בעבירות נשק, על בית המשפט לבחון האם ניתן להסתפק בחלופת מעצר אשר תבטיח את תכליות המעצר.

בבש"פ 5986/22 אבו אליעאן נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 18.9.2022) הבהיר בית המשפט העליון כי לצד קיומה של חזקת מסוכנות בעבירות נשק ולצד ההכרה בכלל של מעצר בעבירות נשק בתקופה זו, בה עבירות הנשק הפכו ל"מכת מדינה", שומה על בית משפט לבחון כל מקרה בהתאם לנסיבותיו:

"מכאן שבבואו להכריע בסוגיית מעצרו או שחרורו של נאשם שהואשם בעבירות נשק, על בית המשפט לבחון, לצד חומרת העבירה והמסוכנות הנשקפת ממנה, גם את הנסיבות שאפפו את העבירות המפורטות בכתב האישום - האם מדובר בנאשם שנשא על גופו את כלי הנשק, האם מדובר באירוע אלימות עם מעורבים נוספים או האם מדובר בהצטיידות באמצעים נוספים שיש בהם להצביע על מסוכנות (למשל, לוחיות זיהוי גנובות או מזויפות, אפודי מגן, כלי משחית אחר וכיוצא באלה).

כמו כן, על בית המשפט לבחון את עברו הפלילי של נאשם; גילו; מידת הדומיננטיות שלו באירוע; את שיתוף הפעולה שלו עם רשויות החוק; הודאתו או כפירתו במיוחס לו; הרקע להחזקת הנשק; ונסיבות נוספות שיש בהן להשליך על מידת האמון שיכול בית המשפט ליתן בנאשם כזה שיקיים את תנאי השחרור באופן שיש בו כדי לאיין את מידת המסוכנות הנשקפת ממנו.

כמובן שעל בית המשפט לבחון גם את הסוגיה האם מדובר בנשיאה של נשק, או בשימוש בנשק. שכן, שימוש בנשק יכול להעיד על כך שמידת מסוכנותו של הנאשם כה גבוהה עד אשר הוא יתקשה לשכנע את בית המשפט ששחרורו יפיג את המסוכנות הנשקפת ממנו ויורה על שחרורו אף אם בתנאים מגבילים".

כן ראו בבש"פ 4664/24 מדינת ישראל נ' אל צאנע (פורסם בנבו, 23.06.2024):

"[...] אף כאשר עסקינן בעבירת נשק על בית המשפט לבחון אם ניתן להשיג את תכלית המעצר בדרך אשר פוגעת בחירות הנאשם במידה פחותה (בש"פ 6469/22 אלקרעאן נ' מדינת ישראל, פסקה 7 וההפניות שם [...])."

כן ראו בבש"פ 3380/14 דבש נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 13.5.2014); בבש"פ 5419/16 מדינת ישראל נ' פלוני (פורסם בנבו, 7.7.2016); בבש"פ 3428/23 אבראהים נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 30.5.2023).

9. סבורני כי בענייננו הנסיבות שאפפו את ביצוע העבירה מאפשרות לבחון את שחרורו של הנאשם לחלופת מעצר. הנאשם לא נשא על גופו את כלי הנשק; הנאשם לא היה מעורב באירוע אלימות; הנאשם לא הצטייד באמצעים נוספים שהיה בהם להצביע על מסוכנותו; הנאשם שיתף פעולה עם רשויות החוק כשהוביל אותן אל הרכב שבו נשמר הנשק שגנב; הנאשם הודה במיוחס לו; הנאשם נעדר עבר פלילי וגילו הוא צעיר באופן יחסי. כלל הנסיבות הללו מפחיתות ממסוכנותו של הנאשם.

על האמור, סבורני שיש להוסיף גם את העובדה שכתב האישום שהוגש תחילה כנגד הנאשם תוקן, אליבא דצדדים על רקע קשיים ראייתיים, והעבירות של נשיאת והובלת נשק והחזקת נשק שיוחסו לנאשם כבר לא יוחסו לו בכתב האישום המתוקן שבו הודה, ויכול יש לעתירה לגילוי ראייה שהתבררה קשר לעניין זה.

עוד יש להוסיף, כי הנאשם בענייננו נתון במעצר תקופה של כחצי שנה, תקופה שהיא ממושכת מאוד, תקופה שבה גם סבל במישור הנפשי כמפורט בתסקיר ולעניין זה השלכה הן לעניין ההרתעה מפני הפרת תנאי השחרור והן לעניין נקודת האיזון הקשורה בחירותו, זאת אף שכיום כבר חזקת החפות לא עומדת לצדו והצדדים עתרו להטיל עליו מאסר ממושך.

עוד יש לציין, כי כיום מונח בפני בית המשפט תסקיר חיובי למדי עם המלצה מפורטת ומנומקת של שירות המבחן. כזכור, שירות המבחן לא עשה דרכו של הנאשם קלה ולא המליץ בתחילת ההליכים על שחרורו ואולם עתה, עם חלוף הזמן ולנוכח יתר הנסיבות שפורטו בתסקיר, לרבות בחינת החלופה החדשה שהוצעה, בבית אמו, שלא נבחנה בעבר, ואשר צפויה להיות המפקחת המרכזית, המליץ שירות המבחן על שחרורו של הנאשם לחלופת מעצר. בהקשר זה, לא נעלמה מעיני העובדה שהחלופה נמצאת בעיר שבה נמצא הנשק בסופו של יום אך בנסיבות עניינינו, סבורני שאין לכך משקל של ממש שכן העבירה נעברה באזור אחר וממילא הרלוונטיות של מקום ביצוע העבירה בעניינינו היא משנית להבדיל ממקרים שבהם נעשה שימוש בנשק או שיש סכסוך שקדם לביצוע עבירות הנשק וכיוצא באלה, שאז יש משמעות יתרה לשאלת מיקום החלופה.

10. לאור כל האמור לעיל, ותוך שבית המשפט שב ומדגיש כי מדובר בהחלטת ביניים בלבד, שאינה מלמדת בהכרח על עמדת בית המשפט לעניין העונש שיוטל על הנאשם, הריני דוחה את דיון הטיעונים לעונש ליום 18.12.2024 בשעה 09:00.

הנאשם יוכל להשתחרר מחר, 9.8.24 החל מהשעה 10:00, מהמעצר וישהה בחלופת מעצר של "מעצר בית" בבית אמו בקריית גת, בפיקוח אמו, הגב' ווייאן קבסה או בפיקוח של אחיו, אביחי קבסה או בפיקוח של אחיו, שלומי קבסה או בפיקוח של אחותו, נטלי פרץ או בפיקוח של בת זוגו, ענבל אברג'יל.

ב"כ הנאשם תעביר עוד היום את פרטי כתובת "מעצר הבית" וכן את תעודות הזהות של כלל הערבים. השחרור יעשה בתנאי שיופקד סכום של 7,000 ₪, תחתם התחייבות עצמית של הנאשם על סך 15,000 ₪ וחתימת ערבות צד ג' של כל אחד מהערבים הנ"ל על סך של 15,000 ₪. הערבויות יכולות להיחתם בתחנת משטרת קריית גת. הנאשם יוכל לצאת מ"מעצר הבית" לפגישות בשירות המבחן ולטיפולים על-פי המלצת שירות המבחן בליווי אחד הערבים ועל-פי הזמנה מוקדמת של שירות המבחן. כן יוצא צו עיכוב יציאה מן הארץ. המזכירות תעביר העתק מן ההחלטה לצדדים, לשב"ס ולשירות המבחן. שירות המבחן יגיש תסקיר לעניין העונש עד 7 ימים לפני הדיון הנדחה. זכות ערר כדין.

ניתנה היום, ד' אב תשפ"ד, 08 אוגוסט 2024, בהעדר הצדדים.